

Larisa-Marina-Elisabeth CHIRIGIU
Liviu CHIRIGIU

Larisa-Marina-Elisabeth CHIRIGIU
Liviu CHIRIGIU

CHIMIE ANALITICĂ

Editura UNIVERSITARIA
Craiova, 2018

Referenți științifici:

Conf.univ.dr. Popescu Mariana

Conf.univ.dr. Rău Gabriela

Copyright © 2018 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CHIRIGIU, LARISA-MARINA-ELISABETH

Chimie analitică / Larisa-Marina-Elisabeth Chirigiu, Liviu Chirigiu. - Craiova :
Universitaria, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1401-7

I. Chirigiu, Liviu

54

CUPRINS

1. OBIECTUL CHIMIEI ANALITICE	9
2. REACȚII ȘI REACTIVI ANALITICI	12
2.1. CARACTERISTICILE REACȚIILOR ANALITICE CALITATIVE	13
2.1.1. PERCEPTIBILITATEA	13
2.1.2. SELECTIVITATEA	13
2.1.3. SENSIBILITATEA	16
2.2. CLASIFICAREA REACȚIILOR UTILIZATE ÎN CHIMIA ANALITICĂ	18
2.2.1. REACȚIILE PE CALE USCATĂ	18
2.2.2. REACȚIILE PE CALE UMEDĂ	27
2.3. CLASIFICAREA REACTIVILOR ANALITICI	27
2.3.1. CLASIFICAREA REACTIVILOR ANALITICI DUPĂ ACȚIUNE	27
2.3.1.1. Reactivi analitici indicatori de pH	27
2.3.1.2. Reactivi analitici indicatori redox	30
2.3.1.3. Reactivi analitici de adsorbție	33
2.3.1.4. Reactivi analitici de complexare	35
2.3.1.5. Reactivi analitici de precipitare	35
2.3.1.6. Reactivi analitici de fluorescență	35
2.3.1.7. Reactivi analitici catalitici	36
2.3.2. CLASIFICAREA REACTIVILOR ANALITICI DUPĂ NATURA LOR	37
2.3.2.1. Reactivi analitici anorganici	37
2.3.2.2. Reactivi analitici organici	37
2.4. MASCAREA ȘI DEMASCAREA ÎN REACȚIILE ANALITICE	47
3. IONI	49
3.1. INFORMAȚII GENERALE	49
3.2. PROPRIETĂȚI GENERALE ALE IONILOR	50
3.2.1. NUMĂRUL DE OXIDARE	50
3.2.2. RAZA IONILOR	50
3.2.3. STRUCTURA ELECTRONICĂ A IONILOR MONOATOMICI	51
3.2.4. CARACTERISTICA ENERGETICĂ A IONILOR	52
3.2.5. GEOMETRIA IONILOR POLIATOMICI	53
3.3. PROPRIETĂȚILE ANALITICE ALE IONILOR	54
3.3.1. POLARIZAȚIA IONILOR	54
3.3.2. FORMAREA DE COMBINAȚII COMPLEXE	56
3.3.3. FORMAREA DE PRECIPITATE	57
3.3.4. CULOAREA SUBSTANȚELOR	58
3.3.5. CARACTERUL ACIDO-BAZIC AL IONILOR	59
3.3.6. CARACTERUL REDOX AL IONILOR	60
3.3.7. MAGNETISMUL IONILOR	60
3.4. CLASIFICAREA ANALITICĂ A IONILOR	61
3.4.1. CLASIFICAREA CATIONILOR ÎN GRUPE ANALITICE	61
3.4.1.1. Grupa I analitică de cationi – Grupa acidului clorhidric	62
3.4.1.2. Grupa a II-a analitică de cationi – Grupa hidrogenului sulfurat	64
3.4.1.3. Grupa a III-a analitică de cationi – Grupa sulfurii de amoniu	67
3.4.1.4. Grupa a IV-a analitică de cationi – Grupa carbonatului de amoniu	69
3.4.1.5. Grupa a V-a analitică de cationi	70
3.4.2. CLASIFICAREA ANIONILOR ÎN GRUPE ANALITICE	71
4. ECHILIBRUL CHIMIC	73
4.1. REACȚII PARȚIALE ȘI REACȚII TOTALE	73
4.2. ABORDAREA TERMODINAMICĂ A ECHILIBRULUI CHIMIC	75
4.3. ABORDAREA CINETICĂ A ECHILIBRULUI CHIMIC	77

4.4. DEPLASAREA ECHILIBRELOR CHIMICE	79
4.4.1. INFLUENȚA CONCENTRAȚIEI ASUPRA ECHILIBRULUI CHIMIC	80
4.4.2. INFLUENȚA PRESIUNII ASUPRA ECHILIBRULUI CHIMIC	81
4.4.3. INFLUENȚA TEMPERATURII ASUPRA ECHILIBRULUI CHIMIC	82
4.4.4. INFLUENȚA CATALIZATORILOR ASUPRA ECHILIBRULUI CHIMIC	82
4.4.5. INFLUENȚA MEDIULUI DE REACȚIE ASUPRA ECHILIBRULUI CHIMIC	83
4.5. CLASIFICAREA ECHILIBRELOR CHIMICE	83
4.6. TEORIA ELECTROLIȚILOR	85
4.7. TEORIA ELECTROLIȚILOR TARI	86
4.8. INFLUENȚA TĂRIEI IONICE ASUPRA CONSTANTEI DE ECHILIBRU	93
5. SOLUȚII. EXPRIMAREA CONCENTRAȚIILOR SOLUȚIILOR	95
6. ECHILIBRE CU TRANSFER DE PROTONI	99
6.1. TEORII ASUPRA ACIZILOR ȘI BAZELOR	99
6.2. CLASIFICAREA ACIZILOR ȘI BAZELOR	101
6.3. SĂRURILE	104
6.4. REACȚIA DE NEUTRALIZARE	104
6.5. AMFOLIȚI ACIDO-BAZICI	105
6.6. CALCULAREA CONCENTRAȚIEI IONILOR DE HIDROGEN, A pH-ULUI ȘI pOH-ULUI ÎN SOLUȚII DE ACIZI, BAZE, SĂRURI	105
6.6.1. Calcularea concentrație ionilor de hidrogen, a pH-ului și a pOH-ului apei pure	105
6.6.2. Calcularea pH-ului în soluții de acizi și baze	108
6.6.2.1. Calcularea pH-ului pentru soluții de acizi tari monobazici	108
6.6.2.2. Calcularea pH-ului pentru soluții de baze tari monoacide	109
6.6.2.3. Calcularea pH-ului pentru soluții de acizi slabi monobazici	111
6.6.2.4. Calcularea pH-ului pentru soluții de baze slabe monoacide	113
6.6.2.5. Calcularea pH-ului pentru soluții de acizi polibazici	115
6.6.2.6. Calcularea pH-ului pentru soluții de baze poliacide	118
6.6.2.7. Amestecuri de acizi tari și acizi slabi	119
6.6.2.8. Amestecuri de baze tari și baze slabe	121
6.7. ECHILIBRE PROTOLITICE ÎN SOLUȚII DE SĂRURI. HIDROLIZA SĂRURILOR	122
6.7.1. SĂRURILE ACIZILOR TARI CU BAZE SLABE	123
6.7.1.1. Gradul de hidroliză (h)	125
6.7.1.2. Deplasarea echilibrului de hidroliză	125
6.7.2. HIDROLIZA SĂRURILOR BAZELOR POLIVALENTE	126
6.7.3. SĂRURILE ACIZILOR SLABI CU BAZE TARI	126
6.7.3.1. Gradul de hidroliză (h)	128
6.7.3.2. Deplasarea echilibrului de hidroliză	128
6.7.4. HIDROLIZA SĂRURILOR ACIDE ALE ACIZILOR SLABI	129
6.7.5. HIDROLIZA SĂRURILOR ACIZILOR SLABI CU BAZE SLABE	131
6.8. ECHILIBRE PROTOLITICE ÎN AMESTECURI DE ACID ȘI SARE SAU BAZĂ ȘI SARE	133
6.8.1. SOLUȚII TAMPON. GENERALITĂȚI	133
6.8.2. CALCULAREA pH-ULUI UNUI AMESTEC TAMPON SIMPLU FORMAT DINTR-UN ACID SLAB ȘI BAZA LUI CONJUGATĂ	134
6.8.3. CALCULAREA pH-ULUI UNUI AMESTEC TAMPON SIMPLU FORMAT DINTR-O BAZĂ SLABĂ ȘI ACIDUL SĂU CONJUGAT	137
6.8.4. CAPACITATE DE TAMPONARE, INDICE DE TAMPONARE	139
6.8.5. INDICELE DE TAMPONARE AL APEI, AL ACIZILOR TARI ȘI AL BAZELOR TARI	140
6.8.6. INDICELE DE TAMPONARE AL UNUI AMESTEC TAMPON SIMPLU	141

7. ECHILIBRE REDOX	143
7.1. REACȚII DE OXIDO-REDUCERE, SISTEM REDOX	143
7.1.1. GENERALITĂȚI DESPRE REACȚII REDOX	143
7.1.2. ECUAȚII REDOX	145
7.2. POTENȚIALUL REDOX	147
7.3. CAPACITATEA DE TAMPONARE A SISTEMELOR REDOX	150
7.4. SENSUL REACȚIILOR REDOX	151
7.5. CONSTANTA DE ECHILIBRU A REACȚIILOR REDOX	152
7.6. CALCULAREA RAPORTULUI CONCENTRAȚIILOR LA PUNCTUL DE ECHIVALENȚĂ ÎN REACȚIILE REDOX	154
7.7. CALCULUL POTENȚIALULUI LA PUNCTUL DE ECHILIBRU ÎN REACȚIILE REDOX	156
7.8. STABILITATEA SISTEMELOR REDOX ÎN APĂ	157
7.9. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ VALOAREA POTENȚIALULUI REDOX	158
7.9.1. INFLUENȚA IONILOR STRĂINI	158
7.9.2. INFLUENȚA ACIDITĂȚII (A pH-ULUI) ASUPRA POTENȚIALULUI REDOX	159
7.9.3. INFLUENȚA AGENȚILOR DE PRECIPITARE ASUPRA POTENȚIALULUI REDOX	159
7.9.4. INFLUENȚA AGENȚILOR DE COMPLEXARE ASUPRA POTENȚIALULUI REDOX	161
7.9.5. INFLUENȚA ALTOR FACTORI ASUPRA POTENȚIALULUI REDOX.....	162
7.10. REACȚII DE DISMUTAȚIE	163
8. ECHILIBRE DE COMPLEXARE	165
8.1. TEORII CU PRIVIRE LA STRUCTURA COMBINAȚIILOR COMPLEXE	165
8.2. NOMENCLATURA COMBINAȚIILOR COMPLEXE	169
8.3. FORMAREA ȘI STABILITATEA COMBINAȚIILOR COMPLEXE	171
8.4. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ PROCESELE GENERATOARE DE COMPLECȘI	175
8.4.1. INFLUENȚA LIGANZILOR STRĂINI ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI	175
8.4.2. INFLUENȚA ALTOR IONI METALICI STRĂINI ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI	176
8.4.3. INFLUENȚA pH-ULUI ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI	176
8.4.4. INFLUENȚA AGENȚILOR REDOX ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI	177
8.4.5. INFLUENȚA AGENȚILOR DE PRECIPITARE ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI.....	177
8.4.6. INFLUENȚA SOLVENTULUI ÎN ECHILIBRELE CU FORMARE DE COMPLECȘI	178
8.5. APLICAȚII ALE ECHILIBRELOR DE COMPLEXARE. MASCAREA ȘI DEMASCAREA IONILOR	178
9. ECHILIBRE CU FORMARE DE PRECIPITATE	181
9.1. CONSIDERATII GENERALE	181
9.2. SOLUBILITATE. PRODUS DE SOLUBILITATE	181
9.3. CORELAȚIA DINTRE SOLUBILITATE ȘI PRODUS DE SOLUBILITATE	184
9.4. FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ O PRECIPITARE COMPLETĂ	184
9.4.1. FACTORII CARE ACȚIONEAZĂ ÎN FAZA SOLIDĂ	185
9.4.2. FACTORII CARE ACȚIONEAZĂ ÎN FAZA LICHIDĂ.....	186
9.4.3. INFLUENȚA ALTOR FACTORII ASUPRA ECHILIBRELOR DE PRECIPITARE .	191
BIBLIOGRAFIE	193

1. OBIECTUL CHIMIEI ANALITICE

Chimia analitică are drept obiect de studiu materia chimică organică și anorganică. Este știința care studiază teoretic și practic metodele de analiză chimică și instrumentală.

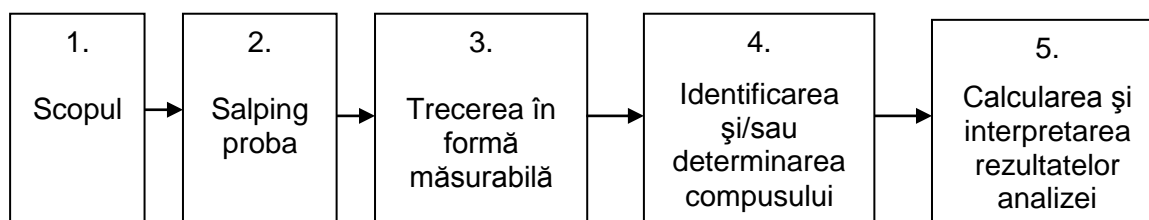
Chimia analitică conține două ramuri:

- chimia analitică calitativă;
- chimia analitică cantitativă.

Chimia analitică calitativă se ocupă atât cu identificarea elementelor sau ionilor care intră în compoziția unei substanțe pure cât și cu identificarea substanțelor care intră în compoziția unui amestec. Analiza calitativă precede aproape totdeauna analiza cantitativă.

Chimia analitică cantitativă stabilește raportul în care se găsesc elementele sau ionii în compoziția unei substanțe pure sau raportul în care se găsesc substanțele dintr-un amestec. În următoarele etape se vor stabili prin calcul compoziția procentuală, formula brută și formula moleculară.

Orice proces analitic cuprinde cinci etape operaționale:

1. Scopul motivează efectuarea analizei. În funcție de acesta se orientează mersul analizei.

2. Salping proba reprezintă operația de prelevare a probei pentru analiză.

Pentru o corectă prelevare proba trebuie să aibă următoarele calități:

- să fi reprezentativă pentru un material dat. Recoltarea se face din locuri diferite pentru un material solid sau soluțiile și suspensiile trebuie bine omogenizate înainte de recoltare;
- să fie omogenă.

Pentru substanțele solide omogenizarea se realizează prin amestecare și mojarare, iar pentru suspensii sau soluții lichide prin agitare.

Trebuie ca la această etapă să se cunoască istoricul probei: locul de recoltare, transport, conservare.

3. Trecerea probei sub formă măsurabilă se face prin:

- aducerea probei în soluție (solubilizarea probei).

4. Identificarea sau/și determinarea (dozarea) compusului.

- separarea constituentului ce trebuie determinat sau identificat;
- adăugarea unui reactiv care să reacționeze cu constituentul pentru a conduce la un compus cu proprietăți cunoscute sau măsurabile.

5. Calcularea și interpretarea rezultatelor – se face în funcție de scopul urmărit de analiză.

Analiza chimică cuprinde tehnicile de analiză care pot fi:

- clasice (cele chimice);
- moderne (cele instrumentale).

Metodele clasice sunt greoaie, laborioase, necesită cantități mari de substanță, timp îndelungat de lucru și personal calificat dar sunt foarte precise. Treptat acestea vor fi înlocuite cu metodele moderne.

Metodele moderne (instrumentale) sunt mai ușoare, mai rapide, necesită cantități mici de substanță, se pot executa automat de personal cu studii medii, dar, uneori, sunt mai puțin precise, mai pretențioase și necesită aparatură costisitoare. Treptat, perfecționarea aparaturii de laborator a crescut foarte mult precizia acestor metode. Există aparate extrem de fine și sensibile dar foarte costisitoare.

Alegerea dintre cele două metode, pentru laboratoarele facultăților sau laboratoarele farmaceutice, depinde de:

- cantitatea de probă disponibilă (cantitate mare → tehnici clasice, cantitate mică → tehnici moderne);
- dotarea laboratorului (tehnici moderne, dacă există posibilitatea).

Clasificarea analizei chimice se face după mai multe criterii luate de referință:

A. În funcție de natura substanței care se analizează:

- analiza chimică organică – se ocupă cu studiul compușilor organici;
- analiza chimică anorganică – se ocupă cu studiul compușilor anorganici.

B. În funcție de scopul urmărit analiza chimică poate fi:

- calitativă – identifică elementele sau ionii care intră în compoziția unei substanțe chimice;
- semicantitativă – face determinări aproximative, cu precizie mică;
- cantitativă – determină cu mare precizie compoziția chimică a unei substanțe chimice pure sau compoziția chimică a unui amestec de substanțe.

C. O altă clasificare în funcție de scopul urmărit pentru analiza chimică poate fi:

- elementală – identifică elementele chimice care compun o substanță;

- funcțională – identifică funcțiunile organice ale unui compus;
- structurală – determină structura unui compus chimic.

D. În funcție de volumul probei, masa probei sau masa de constituent de analizat, analiza chimică poate fi (tabelul 1.1.):

Tabelul 1.1. Clasificarea metodelor de analiză chimică în funcție de masa probei sau masa de constituent de analizat

Analiza chimică	Masa de probă luată în analiză	Masa de component identificat sau determinat	Volumul soluției de analizat
Macroanaliza (metoda gramelor sau decigramelor)	> 0,1 g	> 10^{-4} g	> 5 cm ³
Semimicroanaliza (metoda centigramelor)	0,01 – 0,1 g	10^{-5} – 10^{-4} g	0,5 – 5 cm ³
Microanaliza (metoda miligramelor)	0,001 – 0,01 g	10^{-6} – 10^{-5} g	0,05 – 0,5 cm ³
Ultramicroanaliza (metoda microgramelor)	< 0,001 g	10^{-9} – 10^{-6} g	< 0,05 cm ³
Submicroanaliza (metoda nanogramelor)		10^{-12} – 10^{-9} g	
Subultramicroanaliza (metoda picogramelor)		< 10^{-12} g	

Multiplii și submultiplii gramului:

Multiplii gramului:

Terragram (Tg) = 1 000 000 000 000 g = 10^{12} g

Gigagram (Gg) = 1 000 000 000 g = 10^9 g

Megagram (Mg) = 1 000 000 g = 10^6 g

Kilogram (Kg) = 1 000 g = 10^3 g

Hectogram (hg) = 100 g = 10^2 g

Decagram (dag) = 10 g

Submultiplii gramului:

Decigram (dg) = 10^{-1} g = 0,1 g

Centigram (cg) = 10^{-2} g = 0,01 g

Miligram (mg) = 10^{-3} g = 0,001 g

Microgram (μ g) = 10^{-6} g = 0,000001 g

Nanogram (ng) = 10^{-9} g = 0,000000001 g

Picogram (pg) = 10^{-12} g = 0,000000000001 g

Femtogram (fg) = 10^{-15} g = 0,000000000000001 g

2. REACȚII ȘI REACTIVI ANALITICI

Reacțiile chimice care permit identificarea, separarea sau determinarea componentelor (substanțelor) de analizat poartă denumirea de reacții analitice.

Substanțele chimice care pot produce aceste reacții se numesc reactivi analitici.

Pentru a putea fi utilizată în chimia analitică o reacție chimică trebuie să îndeplinească o serie de condiții:

- să fie ușor de executat;
- să fie practic totală (echilibru deplasat complet spre dreapta);
- să fie cât mai rapidă;
- să se desfășoare după un mecanism cunoscut;
- să fie cât mai sensibilă și caracteristică pentru o anumită substanță sau pentru un grup restrâns de componente;
- rezultatele să fie ușor perceptibile cu unul din simțurile noastre, altfel spus trebuie să ducă la compuși ușor sesizabili și cunoscuți.

O reacție analitică trebuie să conducă la formarea unui compus cu o proprietate care să fie funcție de concentrație:

$$P = f(C)$$

unde: P = proprietatea analitică a compusului rezultat;

C = concentrația molară a compusului cercetat.

Reacțiile chimice se reprezintă cu ajutorul ecuațiilor chimice.

Aplicarea succesivă a diferitelor reacții analitice în vederea separării, identificării sau determinării unor grupe, mai mari sau mai mici de compuși, definesc un mers sistematic sau o schemă de analiză.

Pentru a fi utilizat în chimia analitică un reactiv chimic ar trebui să îndeplinească și el câteva cerințe dintre care amintim:

- să aibă formulă moleculară și structurală bine cunoscută;
- să fie chimic pur;
- să fie stabil în timp;
- să fie specific sau selectiv;
- să conducă la reacții analitice practic totale;
- să formeze gaze, compuși greu solubili, compuși puțin disociați sau colorați cu componentul de analizat;
- să permită decelarea unor cantități cât mai mici din componentul căutat (să dea reacții sensibile).

2.1. CARACTERISTICILE REACȚIILOR ANALITICE CALITATIVE

Pentru a putea fi utilizate în chimia analitică calitativă, pentru identificarea diferitelor specii chimice, reacțiile analitice trebuie să fie caracterizate prin următoarele noțiuni: perceptibilitatea, selectivitatea și sensibilitatea.

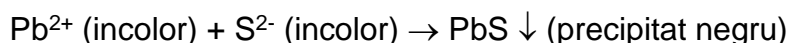
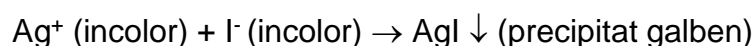
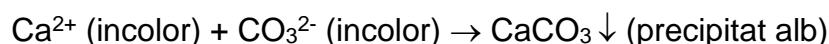
2.1.1. PERCEPTIBILITATEA

Este caracteristica reacțiilor analitice de a provoca transformări ușor de observat cu organele noastre de simț, în special cu ochiul sau cu nasul.

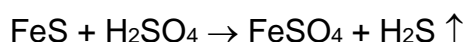
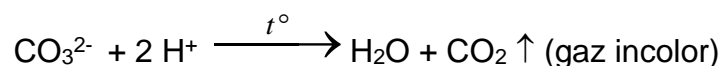
Această cerință poate fi satisfăcută de o reacție atunci când:

a) componentul analizat formează cu reactivul dat un precipitat.

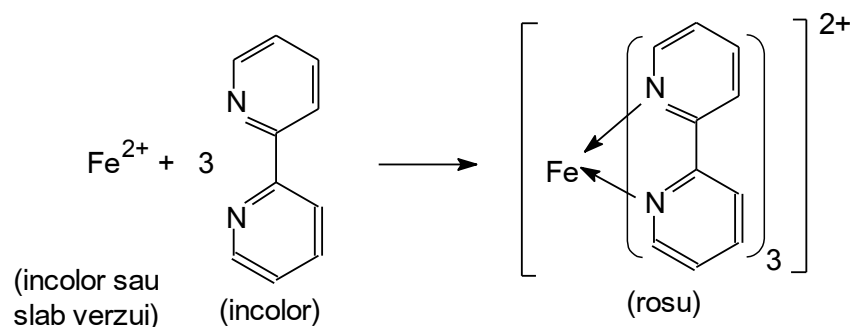
Exemplu:

b) din reacții rezultă un gaz ușor se identificat după culoare, miros, inflamabilitate, reacție pe care o poate da cu diferiți reactivi.

c) din reacție rezultă un compus colorat specific.

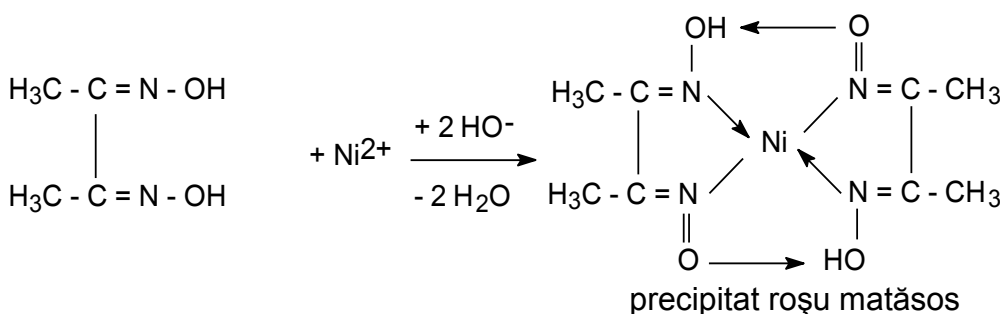

2.1.2. SELECTIVITATEA

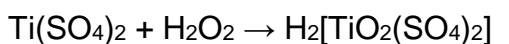
Este proprietatea reacțiilor analitice de a da răspunsuri caracteristice unei anumite specii (ion). În caz contrar identificarea este imposibilă.

Din acest punct de vedere reactivii analitici se clasifică în:

- **reactivi specifici** – reacționează cu un singur ion sau component, în anumite condiții de lucru. Deoarece numărul reactivilor specifici este foarte redus spunem despre un reactiv că este cu atât mai specific cu cât reacționează cu mai puțini ioni componenți din sistem. De exemplu dimetilgloxima este considerată reactiv specific pentru că reacționează cu Ni^{2+} în soluție neutră sau amoniacală, cu toate că poate precipita Pb^{2+} din soluție acidă sau dă o colorație roșie cu sărurile feroase acidulate cu acid tartric în prezență de amoniac.

- **reactivi selectivi** – sunt reactivii care în condițiile date reacționează cu un număr cât mai mic de ioni sau componenți. De exemplu, apa oxigenată reacționează în mediu de acid sulfuric, dând reacții de culoare numai cu titanul, vanadiul și molibdenul.

galben portocaliu

- **reactivi de grupă** – reacționează în anumite condiții cu un grup de ioni sau componenți, uneori destul de mare. Dintre aceștia amintim: HCl, H_2S , $(\text{NH}_4)_2\text{S}$, $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$, H_2SO_4 , $\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$, $(\text{NH}_4)_2\text{C}_2\text{O}_4$, AgNO_3 , BaCl_2 . Cu ajutorul acestor reactivi cationii și anionii pot fi împărțiți în grupe analitice, fapt ce permite separarea ulterioară a acestora în vederea identificării.
- **reactivi nespecifici** – care reacționează cu majoritatea ionilor sau componenților din sistem.

Selectivitatea reacțiilor analitice depinde de o serie de factori dintre care amintim: pH-ul, alegerea stării de valență, temperatura, complexanții, ionii străini etc. Prin modificarea condițiilor de reacție se poate mări sau micșora selectivitatea reacțiilor analitice.

Astfel:

- pH-ul: alegerea adecvată a pH-ului este esențială în cazul precipitării Ni^{2+} cu dimetilgloxima, reacția fiind totală în mediu alcalin, în mediul acid reacția neavând loc.